

Beslutsförslag

Kommunfullmäktiges presidium

Datum 2019-09-02

Dnr KS 2019/0218-100

Till Kommunfullmäktige

Medborgarförslag nr 26/2019 – Utbildning av äldre i IT-kunskap

Sammanfattning

I ett medborgarförslag inkommet till Österåkers kommun 2019-08-14 föreslås att Österåkers kommun gör en utbildningssatsning för äldre i IT-kunskap.

Beslutsförslag

Kommunfullmäktiges presidium föreslår Kommunfullmäktige besluta

Medborgarförslag nr 26/2019 medges väckas och remitteras till Kultur- och fritidsnämnden samt till Kommunstyrelsen som efter samråd med Pensionärsrådet och på delegation från Kommunfullmäktige, fattar slutgiltigt beslut med anledning av förslaget.

Motivering

Medborgarförslaget bedöms till viss del falla inom det kommunala kompetensområdet.

Medborgarförslaget berör Kultur- och fritidsnämnden ansvarsområde gällande:

”Kultur- och fritidsnämnden ansvarar vidare för stöd till ideella föreningar och studieförbund enligt fastställda normer,

Allmän kulturell verksamhet innefattande bl.a. verksamhet i hembygds- och fornminnesvård, Biblioteksverksamhet/folkbibliotek, även ansvar för drift”.

Medborgarförslaget berör Kommunstyrelsens ansvarsområde gällande

”Att i enlighet med intentionerna i Förvaltningslagens (2017:900) regler om serviceskyldighet och allmänna krav på handläggning av ärenden aktivt arbeta för att formerna för god service till kommuninvånarna utvecklas och handlägningsrutiner förenklas och digitaliseras utan att rättssäkerheten eftersätts” samt ett ansvar för att leda och samordna informationsverksamheten, utvecklingen av informations- och kommunikationssystemen samt arbetet med att effektivisera administrationen.

Medborgarförslaget bör samrådats med pensionärsrådet som organisatoriskt ligger under Kommunstyrelsen och som ”fungerar som en remissinstans till nämnderna i frågor som rör kommunens pensionärer och äldre invånare. Pensionärsrådet kan på så vis påverka kommunens planering och utveckling och ta tillvara de äldres synpunkter och intressen”.

Bilaga

Medborgarförslag nr 26/2019

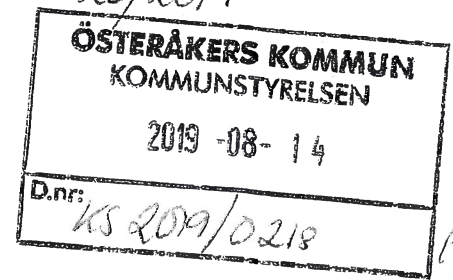
Beslutsförslag

Ingela Gardner

Ingela Gardner

Kommunfullmäktiges ordförande

Skickas till:
Kommunfullmäktige i Österåkers kommun
Kommunkansliet
184 86 Åkersberga

Medborgarförslag

Förslag (endast ett ämne)* Utbildning av äldre i IT-kunskap
Beskrivning* I dagens samhälle är det viktigt att även äldre har kunskaper i IT. Österåkers Kommun har tidigare haft IT-utbildning på biblioteket. Utbildningen på biblioteket var mycket efterfrågad och välbesökt men har upphört. Jag har tagit del av Nacka Kommuns satsning på IT-utbildning av äldre och bifogar deras satsning. Jag föreslår att Österåkers Kommun gör en utbildningsinsats för äldre i IT-kunskap. Viktigt att äldre inte är rädda och okunniga för moderna IT-tider.
Namn * Sören Kahlberg

Jag samtycker till publicering av mitt namn tillsammans med mitt medborgarförslag på kommunens webbplats. Om jag inte samtycker publiceras endast medborgarförslaget.

Kommunstyrelsen

IT-kunskap för alla äldre

Politikerinitiativ den 17 november 2014 Mats Gerdau (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att i samverkan med SeniorNet genomföra ett pilotprojekt med IT-utbildning. Projektet ska genomföras under våren 2015 och vara slutfört senast 31 oktober 2015. Projektet finansieras med maximalt 75 000 kronor, inom kommunstyrelsens internbudget.

Utformning av uppdraget, rollfördelning, kommunikation med mera ska tas fram i samspråk mellan sociala kvalitetsenheten och SeniorNet. Kommunstyrelsen bemyndigar kommunstyrelsens arbetsutskott att fatta formellt beslut om att starta projektet.

Pilotprojektet ska ha följande inriktning.

- Den ska genomföras där det bor äldre som idag är svåra att motivera till att delta i utbildning.
- Utbildningarna sker lokalt med fokus på att det ska vara enkelt för äldre att ta sig till lokalen.
- Utbildningen ska vara fokuserade på vardagskunskap inom IT.
- Uppdraget omfattar såväl utbildning som support och uppföljning.
- Utbildningsgrupperna bör inte vara större än 10 personer och piloten ska omfatta minst 3 sådana grupper.
- Pilotprojektet bör vara genomfört innan 1 juli och uppföljning genomförd av sociala kvalitetsenheten sista augusti.

Sammanfattning

I ett politikerinitiativ finns förslag att alla pensionärer, till låg kostnad, ska kunna få en grundutbildning i internet så att man klarar internetbank, maila och lär sig grunderna i hur sociala medier fungerar och vad de kan användas till. Idag finns motsvarande utbildningar för äldre i SeniorNets regi.

Pensionärsföreningarna bedömer att det finns behov av IT utbildning för äldre. Några utmaningar är kommunikation, att behoven av utbildning är på olika nivå och att hitta lämpliga utbildare. SeniorNet är en ideell verksamhet som inte kan ha utbildningar i en större omfattning än vad de har idag. Det krävs annan organisation för att genomföra en större utbildningssatsning samtidigt är det viktigt att få tillgång till SeniorNets kompetens och erfarenhet.

Förslaget är att under våren genomföra ett pilotförsök. SeniorNet får uppdrag att projektleda men att utförarorganisationen blir något studieförbund. Sociala kvalitetsenheten får uppdrag att tillsammans med SeniorNet formulera uppdraget och även ta beslut för genomförandet av piloten. Efter pilotförsöket gör sociala kvalitetsenheten en utvärdering som underlag för beslut i kommunstyrelsen om fortsättning.

Politikerinitiativet

Mats Gerdau (M) har i ett politikerinitiativ föreslagit att alla pensionärer, till låg kostnad, ska kunna få en grundutbildning i internet så att man klarar internetbank, maila och lär sig grunderna i hur sociala medier fungerar och vad de kan användas till. I förslaget föreslås ett stöd på ca 500 000 kr/år under tre år inom ramen för kommunstyrelsens budget. Syftet är att skapa en ökad delaktighet och stimulans. Samarbete bör ske i samarbete med t ex SeniorNet och pensionärsorganisationerna. Lämpligen kan SeniorNet få i uppdrag att samordna och anlita seriös utbildningsaktör.

Ärendet

Det finns idag ca 14500 personer 65 år eller äldre i Nacka.

Pensionärsföreningarna i tidigare pensionärsrådet har fått frågor om deras bedömning av behovet av utbildning, vad pensionärsorganisationerna kan bidra med och vad som kommunen behöver göra för att lyckas med detta. Ett möte med SeniorNet Nacka har också genomförts.

SeniorNet Nacka är en ideell verksamhet med 340 medlemmar. Föreningen har IT utbildning för äldre, de har även informations- och utbildningsträffar i Nacka seniorcenter och supporthjälp i biblioteken. Kurserna och aktiviteterna har fokus på vardagskunskap och att äldre lär äldre. Alla är välkomna på informationsträffar och supporten medan vid kurserna måste man vara medlem. Lärarna arbetar ideellt.

Ingen av studieförbunden har motsvarande utbildningar i Nacka. Det finns kurser i Stockholm och i några andra kommuner men då till en kostnad som gör att alla inte har möjlighet att delta.

Pensionärsföreningarna och SeniorNets synpunkter

Sammantaget bedömer pensionärsföreningarna att det finns ett stort behov av utbildning men även vissa utmaningar för att lyckas. En uppskattning är att ca hälften av Nackas pensionärer har behov av stöd och utbildning.

En av de största utmaningen som nämns är kommunikation, framför allt att nå äldre som idag inte är engagerade i någon pensionärsförening eller i andra kända sociala sammanhang. Det finns även olika behov, en del saknar helt dator eller tillgång till dator andra har inte tillräcklig kunskap eller känner osäkerhet. Seniorrådet kan fungera som referensgrupp. Läs mer om pensionärsorganisationernas svar i bilaga 1.

SeniorNet har samma bild som pensionärsföreningarna och kompletterar med att ytterligare en utmaning, att hitta bra utbildare. Om sin egen roll i en utbildningsinsats ser SeniorNet inga möjligheter att själva hålla i utbildningar, men de ser sig som en resurs motsvarande att projektleda arbetet och ha kontakt med förslagsvis studieförbund som genomför utbildningarna.

Förslag pilot under våren

Innan en storskalig utbildningsinsats kan genomföras föreslås ett pilotprojekt under våren. I korthet blir piloten att SeniorNet får projektledaruppdrag att ansvara för genomförandet av pilotprojektet. I uppdraget ligger att SeniorNet tar kontakt med studieförbund eller annan utbildningsanordnare om upplägg och utförande samt i övrigt utföra och planera uppdraget. Sociala kvalitetsenheten blir part inom kommunen och har löpande dialog och ansvarar för ekonomi, utbetalningar och beslut inom pilotprojektet.

Vinsterna med att använda sig av studieförbund eller motsvarande är att de är vana att ha utbildningar samt att administrativa rutiner finns och eventuellt tillgång till utrustning. Genom att använda SeniorNet får kommunen tillgång viktig kompetens och erfarenhet för målgruppen. Samtidigt är det viktigt att beslutsmandatet ligger på sociala kvalitetsenheten. Ett alternativ till att anlita en existerande utbildningsanordnare är att skapa egen organisation med lärare som exempelvis skulle kunna vara elever. Det är tilltalande tanke, men med den omfattning som en helhjärtad satsning skulle vara skapar det ett omfattande arbete med administration, utbildning av lärare m.m.

Det finns medel i kommunstyrelsens budget med 500 000 kr för år 2015 för denna satsning. Kostnaden för piloten föreslås få ett maxtak på 75 000 kr av dessa medel. I det ingår kostnader för exempelvis utbildare, lokal, support, ersättning för projektledning, kommunikation och informationsspridning, fika, hyra av datorer och läsplattor, kostnad för att ta fram studiematerial. Ett alternativ för att hålla kostnaderna nere är att använda befintliga lokaler och utrustning i exempelvis skolor.

Den första delen i uppdraget till SeniorNet blir att ta fram ekonomiskt underlag för piloten som ska godkännas av kommunstyrelsen arbetsutskott innan fortsättning kan ske. Istället för att sätta alla detaljer i nuläget bedömer stadsledningskontoret att det är bättre att uppdraget växer fram tillsammans med SeniorNet. Utformning av uppdraget, rollfördelning, kommunikation m.m. tas fram i samspråk mellan sociala kvalitetsenheten och SeniorNet.

Några inriktningar för piloten är att

- Den ska genomföras där det bor äldre som idag är svåra att motivera till att delta i utbildning.
- Utbildningen ska vara fokuserade på vardagskunskap inom IT.
- Uppdraget omfattar såväl utbildning som support och uppföljning. Det kan exempelvis finnas en supportperson på biblioteken under en bestämd tid.
- Utbildningsgrupperna bör inte vara större än 10 personer och piloten ska omfatta minst 3 sådana grupper.
- Pilotprojektet bör vara genomfört innan 1 juli och uppföljning klar sista augusti.
- Utbildningarna sker lokalt med fokus på att det ska vara enkelt för äldre att ta sig till lokalen.
- Besluten om genomförande tas av kommunstyrelsens arbetsutskott

Syftet med pilotprojektet blir dels att testa samarbetet med SeniorNet och studieförbund dels att se hur vi bäst kan hantera utmaningarna med kommunikation och övriga utmaningar. Piloten utvärderas av sociala kvalitetsenheten för beslutsunderlag om framtida satsning. Beslut om fortsättning tas av kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser

75 000 avsätts under året för pilotverksamheten.

Konsekvenser för barn

Inga direkta konsekvenser för barn.

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Tove Löfgren
Förnyelseenheten

Bilaga

Sammanfattning av pensionärsföreningarnas svar

Svar från: SPF Nackaringen, SPF Booringen, SPF Saltsjöbaden, Fisksätra PRO, PRO Saltsjöbaden, PRO Samorganisation Nacka

Behov

Alla pensionärsföreningar är överens att det finns ett stort behov. En sammantagen uppskattning är att ca hälften av föreningarnas medlemmar har behov av stöd och utbildning. Det finns olika behov, en del saknar dator eller tillgång till dator andra har inte tillräckliga kunskaper eller känner osäkerhet. Behoven kan därmed se olika ut, dels stöd för de som börjat använda internet men inte nyttjar det fullt ut dels de som inte börjat alls och som saknar exvis e-post. Efter att en sådan utbildning genomgåts behövs en backup eller jour el.dyl. som kan svara på frågor om handhavandet.

Bidra med

Pensionärsföreningarna kan alla bidra med information till sina medlemmar och även bjuda in till seminarier och informationsträffar. Föreningarna erbjuder sig också att låna ut sina lokaler.

Två av föreningarna erbjuder sig också att bidra med utbildare och hålla egen utbildning.

Övrigt

Alla föreningar tar upp vikten av att informera. Några förslag är att göra direktutskick till målgruppen med uppgifter om vem som ordnar och hur man anmäler sig och när det sker. Detta bör sedan följas upp genom annonser i NVP med jämna mellanrum.

Utbildningen bör ske på olika nivåer, från nybörjarnivå och till den nivån där man vill kunna ge sig ut och surfa och använda sociala medier. Förutom direkt utbildning är det också viktigt att kunna ha support och uppföljning för de som behöver det. Innan utbildningarna startar är det viktigt att ta reda på behovet. Kommunen måste vara tydlig med vad som är syftet med utbildningen och hur målgruppen/målgrupperna ser ut.

För den som inte har en egen dator måste det finnas möjlighet att låna på plats. Ett förslag är att samarbeta med skolorna för att om möjligt få tillgång till lokaler och utrustning. En idé är att köpa in ett antal ipad till utbildningarna som sedan pensionärerna kan köpa för en smärre kostnad.

Lokaler kan vara en svårighet som måste lösas. Det är viktigt att utbildningarna hålls i de olika kommundelarna för att undvika långa resor. Det bör vara små grupper, max 10 personer. Det bör vara endags utbildning med raster var 45e minut. Det bör vara minst 2

kursledare, en som håller i själva genomgången och en som går runt och hjälper ”eleverna” tillrätta.

Seniorrådet borde fungera som referensgrupp. Det ska vara tydligt att kommunen står med som medarrangör, vilket ger extra tyngd åt utbildningen. Det är också viktigt att seriösa utbildningsanordnare engageras så att kvalitén kan garanteras och att det finns utbildningsplaner för hur satsningarna ska läggas upp. Det behöver finnas en person på kommunen att fråga och som kan hjälpa ifall det behövs men inte detaljstyra. Det är även viktigt att vara uthållig, detta löser sig inte med ett utbildningstillfälle och sen är alla fullärda och självgående.

SPF har på såväl riks- distrikts- och lokal nivå ett nära samarbete med Vuxenskolan och föreslår ett samarbete med Vuxenskolan. Vuxenskolan har erfarenhet av samarbete med Seniornet på flera orter i Stockholms län. Ett annat förslag är att anställa lärare via ABF, alternativt använda elever från gymnasieskolan eller högstadiet.
